

Guers,
Composet a revez, var sujet tri den hanvet
Jan Guilchin, Maharit Rion, e bried,
ha Susanna Rion, o nizez, eus a barz
Plouguiel, a so bet assassinet gant Jan
ha Laurans Fregot, demes ar memes
horos, er bloaz 1798.

(1)

M'ho ped a grais va c'halon, Jesus, salver ar bed,
Da rei din gouir sclærigey da bossin va speret,
Evit ma c'hallin discleria d'ar bobl en quiriome,
Ar malheur so aruet n'ey eus quet fell aboe.

Ebarz er bloa mil seis cant trivac'h a pevar ugent,
Evoe disc'oe emeus desaign da rei dec'h da entent;
Da sul al lord d'abardæ e voa an tri den joais,
V-r beun al lun ar beure e voant dirac Jesus.

En quichen croas Kourzi e voit honvel ar plaq
Ezo ar ruet ar malheur pehini a so bras:
Jan Guilchin hac e bried en o zyz so layet,
Un nizez a voa gante, a bompzec vloaz ouget.

Unan a c'houlen digor da gaout tan da fumi,
Jan Guilchin a dal an tan a deu da ziqueri:
Allas! en n'a vouye quet, pa zigoras e zor,
En devoa y digoret d'e vrasa adversour.

(2)

En compaignones an de en deus goulennet digor,
Herve a so aruet a voa ar malfatour;
Pehini en devoa desaign dre e dol vengeamant,
Da laza an tri den - mâ en ur memes instant.

Evel ma tigor an nor d'e enemiet bras,
Er scojont quen malcivus ha mar coue var ar plaq,
Sivras ar paour Jan Guilchin d'an douar hez apel,
Ha squei a rejont are ma neus renquet mervel.

59

E briet, Mac'harit Riou, a dosteas dezge,
 Dre gomsoù carantezus e c'houlennas oute
 Ur pennadic amser d'ez em gontertissa
 Ous Jesus hon redemptor, quent mont eus ar bed ma.

Ma c'halje enem gontertissa deus a greis e c'halon,
 Ous Jesus hor c'honductor, ha gouir roue ar tron;
 Hac eus ar voerc'hes Vari, rouanes ar c'elez,
 Ma c'hantras er joaïou goude fin e buerj.

(3) Unan eus an tyrantët a lar d'an hini a scoc,
 N'a chomje quet da seban ar sort rasonion-se,
 Pe e venco ar tol da ober ha tud a dremenno,
 A laquai ör c'hemeret hac hor bomp ar maro.

Evel ma clêvas ar tyrant ar den-ma o prezeg,
 He diou vrec'h hac e vevrec he scouches ez deus savet:
 Squei a ra quen maleürus vevreci adreus e fen,
 Ma rong coea d'ez douar eus o zreit da vervel.

Ori avige ar galon, ha cri ma na voelge,
 A vige bet o clêvet ar buquel vva gante.
 O c'houbet abalamour da Bassim Doue,
 Ous an tyrantët cruel humblamant e bue.

Goul a ra eus ar Voerc'hes hac eus Doue pardon:
 Hac eus an dud miserabl e c'houl compassion.
 Respont a rejont dezgi: beza po da vve
 Quen om bom fin deus homan e peso a zele.

Homan eo ar glac'har! contemplet, cristenien,
 E devoz ar buquel-ma c'hoas o c'hortes mervel...
 O velet-laza ar daon den o veuzi ez o goad,
 Hep ma contante furi an tyrantët ingrat.

Unan an dud miserabl ez deus dezgi prononcet
 Laret a hy o aneoa quen ma vige scoot:
 Ya, emezi, m'o hense assur a dra certen.
 Mæs lezit va bue quonon, n'o tiscuillin biquen.

Evel ma clêvas ar tyrant anezi o lavonet

60

Centen oc'h anavezân, an deusi bet scoet :
 Torri ara ur vrac'h dezi, hep caret compassion,
 Sellet furi an tyrant hac e oll ardisson.

(4)

Vel m'on deusi discaret e croz er forc'h ouarn,
 E tquei var e fon treus tre quon en da on douar :
 An nep a antrie en o mesquo al lun var ar beure,
 O deus laret dirason evoa gouir quement .e .

Goude coll o buez, c'hoas an tyrantët cruel
 Evit dont d'o vassacri e crozjont er scabel,
 Da vrisa o oll vemprou, da zigueri o fon :
 Emân eo ar malheur incroyabl, cristenien.

Chetu er memes instant an tri den-mâ laret :
 Considerapla malheur hep reason na sujet !
 N'ouffet quot disclaria brastoc'h crim na malheur,
 Evit a so armet er baros a Blouguiel.

Speret-Santel, deus an en roit din ar sclerigen,
 Da zisclaria quant finissa dirac ar cristenien
 Pion a so que jec d'an tri den hep sujet da verrel,
 Pens eo recompanet an tyrantët cruel.

Disclariomp ar recompan an deus an enemiet
 Demeus ar c'krim detestabl o deus bet cometet,
 E laza, e vassacri tri den hep sujet na reason,
 Reeo a reont suplic' abeure Doue quision.

Gorc'hes glorius Vari, mam a compassion,
 Rouanes an oll deles, roit din an ardisson
 Da henvel dirac ar bobl an daou den miserabl
 A so bet cos d'ar malheur ; Jan ha Laurans Tregoad.

(5)

Pemzec dez int bet er guter goude grêt o sorfet,
 Gonet e voant gant Satan hac e oll gonsortet ;
 Hac a ro deo da gredi n'o dige n'of scandal
 Evit beza cometet ur c'krim quey disleal.

An dirzevet a vis meus ezint bet quemeret,
 Ha conduit d'ar prison equis criminalat ;

Hac evel ma hantejont d'eo e voe presentet
An arrou maleürus -mân pere ameus hanvet.

Gouennet evoc oute hac int o anafoa,
Ho acquiesci teir quech na reffrontont netra:
Jesus-Christ, hon mestr divin, cablus en o leque,
Quan na ellent quat prazeg a henep quirione.

Beiz, marc' hat a Landreger ejint bet partiat,
Conduet da Lannion equib criminallet;
Hac o arrou maleürus evoc d'eo pen-da-len,
Ma crie an dut vengeanc, o tonet da gompren.

Pa antrejont er prison e voant interoget:
Laret d'eo e vurmure o faros a henep;
Cablus en en lequent pa discoet dirazeg
An arrou maleürus-mân e voant bet croq enne.

(6) Londeronet voant da zouquey an daou venec cruel
Teir quech alen tri marc'had d'ober an dro da gueta,
O songeal ober dezeg enem gontentissa,
Ha dont d'ansavi ar c'krim e voant quirjeg dezän.

An aërouant furius avoa en o c'hichen,
Hac a re deo da gredi e voant prest da vervel;
Eg instant ha ma changent e vigent punisset,
Hac o tevel var ar c'krim n'o dige droug ebet.

A Lannion da Voengamp ejint bet conduet
Garotet gant ur chaden cri ha digar meurlot;
Ha deus an eil quater d'eben, betec fin o bue,
Evit henvel ar recompars preparet evite.

An deirvet nos n'o devoa en Voengamp da possi,
Ober a rejont concours da hout penos deserti:
Ha c'halltemp caout hon lang, emez, da dec'hel,
E c'hastenfe ar bue, ne renquesqet quat c'hoas mervel.

Dre ur prounest e c'hejont en avis deserti;
Prest e voant appercevet, ha ma savas ar c'hri:

62

(1)

Ha laquet en ur c'hachot, hac o daou ouarnet.

A Voengamp da Sant-Briac e rencjont partial,
Elec'h m'o deus recevet o setanç diverça:
Unan aneo so marvet, hac equile so bet
Tri mis anter var e lenc'h hep beza distruget.

(7)

Aboc ar c'hoesevet de eus a vis quengolo,
Hervez ameus ententët exeo laquet d'ar maro:
Goerc'hes glorius Tori, hon gouir avocades,
Procuret dirac ho map evit ur pec'hor ques.

Pa deuas deus ar prison da vonet da vervel,
E voe goulenmet ountain gant e gonduerien
Quay ma vige delivret hac en disculje don:
Netra n'en deus respontët, nemet plega e ben.

Pa voa ervu var ar chafot en e sa exeo savet,
Trueques bras ous an en ex deveus bet sellet:
Juntri a eure e yanuarn ha plega var nege,
D'ar chi, i evit renta da Zoue e ene.

Jesus-Christ, me a c'haulen m'o devo recompans
Goude ober pinigen, an en rejoissanç:
Jesus, salver adorabl, bezit truez oute,
Ha placintint, me o ped, o femp en gloar an en.

Esperi a ray o deus grët calo deus a binigen:
Jesus, consolet quement en deus goel blanedon;
Mèn a requet m'o devo bet a greis va c'halon,
Digant Doue quent evit morvel ur gouir gontuition.

Ha m'o devo bet ar graç d' enem humilia
Demeus a greis o c'halon quent mont ous ar bed-màn,
Ous Jesus-Christ, hoy salver, ous or vaim ar Verc'hes
Graç d'eo da verça en hant deus o silvidiques.

(8)

(1).— Le 3e vers de ce couplet manque dans cet imprimé (le 31e couplet n'a que 3 vers).
Dans le ms. 3342 (Bibl. Nat., Nouvelles Acquisitions françaises), f° 450 recto, le 3e vers est
ainsi traduit par Luzel, d'après un imprimé de chez Lédan, à Morlaix: "Le Goulier et
les Gendarmes les arrêterent, et on les conduisit dans un cachot...".

Sekouet cos ha yaouanc, ha hrit reflexion
 Var ar malheur-mañ a dle antañ en o calon;
 En delivranç d'o onc leromp un De profundis;
 Ha plijo gant va Jesus beza oute truisjus.

An nep a fel dezàn gout petra a so quijec.
 D'ar malheur epouvantabl en Priel aruet,
 Halamour d'eur pes douar a ye e ferm ganté,
 En deus grêt a, dut malheur dai coll o fue.

Goulenomp digant Doue goude fin ar fue,
 Ar c'hrac d'ennem anavezout en joaistat ar en;
 Erit ma c'helfomp assambles meuli ar gouir autrou,
 Cana er gloer cantou caer ha melodiou.

Assambles gant an oll soit ha gant ar oll ael,
 En honor d'ar c'honductor Jesus gouir var Doue;
 Ha d'ar Verçhes glorius, pini so deiz ha nos
 Oc'h intercedi evidomp ebars er barados.

FIN.

in. 8°; 8 p. (papier vergé à la forme, roussâtre).
 s. l. n. d. (peut-être édition Guilmer.
 mais édit. en fin du XVIIIe ou début
 du XIXe siècle: les s = f, et = Et.)

(Coll. V. du T., boîte 2, pièce n° 9).

cf. E. Souvestre, Les Derniers Bretons, t. I,
 p. 185-187: Les Frégoat.
 — Luzel, traduction (seulement) de cette
 poésie d'après une impression de chez
 Lédan, à Morlaix (indication placée à la fin
 de la traduction). (Ms. n° 3342 de la
 Bibl. Nat.; Nouv. Acquis. franç.,
 f° 448-450 r° et v^o).